

การพัฒนาทักษะอาชีพทางการตลาดผู้สูงอายุ: การเรียนรู้เพื่อส่งเสริม
ภาวะพลุดพลัง สำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชร

DEVELOPMENT MARKETING CAREER SKILLS FOR AGING:
LEARNING TO PROMOTE ACTIVE AGING
IN KAMPHAENG PHET PROVINCE

เพชรรา บุดสีทา¹

Petchara Budseeta¹

Received 10 February 2022

Revised 9 May 2022

Accepted 11 May 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยการพัฒนาทักษะอาชีพทางการตลาดผู้สูงอายุ: การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมภาวะพลุดพลัง สำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชร มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาศักยภาพ ความต้องการพัฒนาศักยภาพการประกอบอาชีพของผู้สูงอายุ 2) เพื่อพัฒนาหลักสูตรระยะสั้นในการพัฒนาทักษะอาชีพ การตลาดผู้สูงอายุ 3) เพื่อประเมินผลการพัฒนาทักษะอาชีพทางการตลาดผู้สูงอายุ: การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมภาวะพลุดพลัง สำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชร ดำเนินการวิจัยโดยการสำรวจศักยภาพ ความต้องการพัฒนาศักยภาพการประกอบอาชีพของผู้สูงอายุ กับผู้สูงอายุ จำนวน 400 คน จัดประชุม เชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาหลักสูตรระยะสั้นในการพัฒนาทักษะอาชีพการตลาดผู้สูงอายุ และประเมินผล การพัฒนาทักษะอาชีพการตลาดผู้สูงอายุโดยการอบรมเชิงปฏิบัติการใช้หลักสูตรระยะสั้นในการพัฒนา ทักษะอาชีพการตลาดผู้สูงอายุ จำนวน 20 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย การทดสอบที (t-test dependent)

ผลการวิจัย พบว่า

1. ผู้สูงอายุมีศักยภาพด้านสุขภาพ ด้านการมีส่วนร่วมและทำประโยชน์ต่อสังคม ด้านความ มั่นคง ด้านสภาพที่เอื้อต่อการมีพลุดพลัง และมีความต้องการพัฒนาศักยภาพการประกอบอาชีพของ ผู้สูงอายุ: เพื่อส่งเสริมภาวะพลุดพลัง สำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชร ด้านการตลาด ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.56)

¹ รองศาสตราจารย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

Associate Professor Dr., Faculty of Management, Kamphaeng Phet Rajabhat University.

Email: dr.aung1962@outlook.co.th

2. ผลการพัฒนาหลักสูตรระยะสั้นในการพัฒนาทักษะอาชีพการตลาดผู้สูงอายุ: การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมภาวะพหุพลังฯ ประกอบด้วย 5 รายวิชา คือ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาด การวิเคราะห์ความต้องการของลูกค้า การบริหารงานด้านการตลาดในการทำธุรกิจ การเสนอขายสินค้าแบบออนไลน์ การเสนอขายสินค้า ณ ร้านค้า

3. ผลประเมินผลการพัฒนาทักษะอาชีพทางการตลาดผู้สูงอายุ: การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมภาวะพหุพลังสำหรับผู้สูงอายุฯ พบว่า ผู้สูงอายุ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

คำสำคัญ: ทักษะอาชีพทางการตลาด ภาวะพหุพลัง ผู้สูงอายุ

Abstract

The research titled 'Development of marketing career skills for the elderly: Learning to enhance elderly active ageing in Kamphaeng Phet Province' aims 1) to investigate the potential and needs of the elderly to develop their professional potential. 2) To develop a short-term course on marketing skills for the elderly 3) To evaluate the Development of marketing career skills for the elderly: Learning to enhance elderly active ageing in Kamphaeng Phet Province. Research data were gathered by examining the potential and professional potential development needs of 400 elderlies. To held a workshop to develop a short-term course on marketing skills development for elderly people. And, evaluation of the marketing skills development of elderlies through a workshop using a short course to develop marketing skills for 20 elderly people. The data were analyzed by percentage, mean, and t-test dependent.

The results found that:

1. Elderly people have a potential for health, participation and contribution of society, security, conditions conducive to active ageing, and requirements of potential career development of the elderly: to promote the active ageing on the marketing aspect of elderly in Kamphaeng Phet Province. Overall, it was at the highest level (average = 4.56).

2. The short-term course development results on the development of marketing skills for the elderly: Learning to enhance elderly active ageing comprises 5 courses; Marketing Environment Analysis; Customer Requirement Analysis; Marketing Management; Online Marketing; and Selling Products to Retailers.

3. The evaluation results of marketing occupational skills development of the elderly: Learning to enhance elderly active ageing found that academic achievement after the elderly had a statistically significantly higher than before learning level at the .01. Assessment results on Input, Process, and Outcomes are appropriate at a high to the highest level.

Keywords: Marketing career skills, Active Aging, Aging

บทนำ

บริบทสังคมสูงวัยของประเทศไทยปัจจุบันกำลังเปลี่ยนผ่านจาก Aging society เป็น Aged society ในเวลาเพียง 20 ปี เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนผู้สูงอายุไทยกับประเทศในอาเซียน พบว่า ไทยมีสัดส่วนผู้สูงอายุสูงที่สุด ขณะที่แรงงานไทยมีแนวโน้มลดลงเร็วกว่าประเทศอื่น ๆ ประกอบกับผู้สูงอายุของไทยที่ “เรียนสูง” มีเพียงร้อยละ 12 ซึ่งถือว่าน้อยกว่าประเทศอื่นค่อนข้างมาก อีกทั้งระดับรายได้ต่อหัวของไทยยังต่ำกว่าประเทศอื่นที่เข้าสู่สังคมผู้สูงวัยแล้ว ทำให้แรงงานไทยมีแนวโน้ม “แก่ก่อนรวย” สูง และต้องพึ่งพาภาครัฐและครอบครัวมากขึ้น จึงทำให้เกิดคำถามว่า “ประเทศไทยพร้อมรับมือกับความท้าทายนี้มากน้อยเพียงใด” การออกแบบวิธีการเพื่อรองรับความท้าทายในตลาดแรงงานในบริบทสังคมสูงวัย จึงควรให้น้ำหนักกับการสนับสนุนการเพิ่มและการเสริมทักษะของแรงงานไทย (Up-skill/ Re-skill) ตลอดช่วงอายุ (life-long learning) ทั้งการเพิ่มทักษะเดิมที่แรงงานมีอยู่เดิมให้ดียิ่งขึ้น (Up-skill) และการเสริมทักษะใหม่ (Re-skill) เพื่อเปิดโอกาสให้แรงงานวัยหนุ่มสาวและวัยกลางคนในปัจจุบันเรียนรู้ทักษะใหม่ที่จำเป็นต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้อย่างต่อเนื่อง การเพิ่มทักษะให้กับผู้สูงอายุจะสามารถช่วยรักษาอุปทานแรงงานได้เช่นกัน ทั้งนี้ การออกแบบนโยบายในลักษณะดังกล่าวจะช่วยสร้างความมั่นคงทางรายได้ให้แก่แรงงาน (จารีย์ ปิ่นทอง, ธนภรณ์ จิตตินันท์ และ ปกัสสร แสงสุขสันต์, 2561, น. 10) นอกจากนี้ การขยายสิทธิประโยชน์ในการจ้างงานผู้สูงอายุเพื่อให้ครอบคลุมกลุ่มที่มีทักษะและยังสามารถทำงานได้ อาทิ ผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ซึ่งปัจจุบันเกษียณอายุเมื่อครบ 60 ปี ยังเป็นทรัพยากรที่สำคัญและสร้างประโยชน์ให้กับประเทศ ซึ่งจะช่วยลดปัญหาการขาดแคลนแรงงานทักษะเฉพาะด้านอีกทางหนึ่งด้วย

ผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชรมีจำนวน 126,366 คน (สถิติผู้สูงอายุ ณ 31 ธันวาคม 2562) คิดเป็นลำดับที่ 33 จาก 77 จังหวัดของประเทศไทย ยังสามารถทำงานได้ จากการดำเนินงานในโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการในจังหวัดกำแพงเพชร โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีพื้นที่ดำเนินการจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 40 ตำบล ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพปัญหาของผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ ณ จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ผู้สูงอายุมีภาวะพลัดพรากที่ประกอบด้วย 1) ด้านสุขภาพ 2) ด้านการมีส่วนร่วมและทำประโยชน์ต่อสังคม 3) ด้านความมั่นคง 4) ด้านสภาพที่เอื้อต่อการมีพลัดพราก (กระบวนการที่เหมาะสมนำไปสู่

การมีสุขภาพที่ดี การมีส่วนร่วม และการมีหลักประกันที่มั่นคง) อยู่ในระดับปานกลางถึงดีมาก (สนทนากลุ่ม, 25 เมษายน 2564) อีกทั้งผู้สูงอายุมีสุขภาพที่จะทำงานหารายได้สำหรับดูแลตัวเอง เพื่อเป็นหลักประกันความมั่นคงให้กับตนเองได้ด้วยอาชีพดั้งเดิมที่เคยปฏิบัติก่อนที่จะอายุ 60 ปี และมีความคิดเห็นว่าจะสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมและทำประโยชน์ต่อสังคม ทำงาน ค้าขาย พร้อมทั้งจะเรียนรู้ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้กับตนเอง

ดังนั้นการเพิ่มทักษะอาชีพและการทำงานให้เหมาะสมกับแรงงานผู้สูงอายุ เป็นสิ่งที่จะช่วยเพิ่มความสามารถในการหารายได้ สร้างความมั่นคงให้กับตนเอง ครอบครัวและยกระดับผลผลิตของแรงงาน ผู้สูงอายุในระยะยาว ซึ่งผ่านกระบวนการการศึกษานอกระบบที่มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ในฐานะที่เป็นสถานศึกษาระดับอุดมศึกษามีภารกิจในการให้บริการวิชาการแก่สังคม มีศักยภาพในการให้การศึกษาอบรมทักษะอาชีพผ่านบุคลากรที่มีความสามารถหลากหลายด้านจะส่งผลให้ผู้สูงอายุได้รับการพัฒนาทักษะอาชีพเพื่อส่งเสริมรายได้ให้กับผู้สูงอายุได้ทำงานตรงกับความต้องการของตนเอง และสามารถเลี้ยงดูตนเองได้เป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพ ความต้องการพัฒนาศักยภาพการประกอบอาชีพของผู้สูงอายุ: เพื่อส่งเสริมภาวะพหุพลัง สำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรระยะสั้นในการพัฒนาทักษะอาชีพการตลาดผู้สูงอายุ: การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมภาวะพหุพลัง สำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชร
3. เพื่อประเมินผลการพัฒนาทักษะอาชีพทางการตลาดผู้สูงอายุ: การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมภาวะพหุพลัง สำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชร

การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดผู้สูงอายุ แนวคิดภาวะพหุพลังของผู้สูงอายุ การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมภาวะพหุพลัง พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม อาชีพทางการตลาด ดังนี้

1. ผู้สูงอายุ: ได้มีการกำหนดว่า ผู้สูงอายุเริ่มเมื่ออายุเท่าใดนั้น ขึ้นอยู่กับความแตกต่างกันในแต่ละสังคม สำหรับสังคมไทยนั้นกำหนดว่า ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลที่มีสัญชาติไทยและมีอายุตั้งแต่ 60 ปี บริบูรณ์ขึ้นไป (พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546) ทั้งนี้ผู้สูงอายุมีได้มีลักษณะเหมือนกันหมด แต่จะมีความแตกต่างกันไปตามช่วงอายุ องค์การอนามัยโลกจึงได้แบ่งเกณฑ์อายุตามสภาพของอายุเพิ่มขึ้น ดังนี้ คือ 1) ผู้สูงอายุ (Elderly) มีอายุระหว่าง 60-74 ปี 2) คนชรา (Old) มีอายุระหว่าง 75-90 ปี 3) คนชรามาก (Very Old) มีอายุ 90 ปีขึ้นไป (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2547, น. 3)

การแบ่งผู้สูงอายุเป็น 3 ช่วงดังกล่าว สำหรับในสังคมไทยยังมิได้มีข้อสรุปว่าจะมีการจัดประเภทของผู้สูงอายุในลักษณะใด การจัดโดยใช้เกณฑ์อายุก็ยังมีข้อถกเถียงว่ายังไม่เหมาะสม นักวิชาการบางท่านจึงใช้เกณฑ์ความสามารถของผู้สูงอายุแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มที่ช่วยเหลือตนเองได้ดี 2) กลุ่มที่ช่วยเหลือตนเองได้บ้าง 3) กลุ่มที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ เนื่องจากมีปัญหาสุขภาพ มีความพิการ

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาโดยใช้เกณฑ์ช่วงอายุจากผู้สูงอายุ 3 กลุ่ม คือ 60-70 ปี 71-80 ปี และ 81 ปีขึ้นไป

2. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” “การพัฒนาที่ยั่งยืน” และ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” จำนวน 3 ยุทธศาสตร์ (กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2561) ดังนี้

2.1 การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ ประกอบด้วย (1) ปรับเปลี่ยนค่านิยมคนไทยให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย จิตสาธารณะ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ (2) พัฒนาศักยภาพคนให้มีทักษะ ความรู้ และความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า (3) ยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต (4) ลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพและให้ทุกภาคส่วนคำนึงถึงผลกระทบต่อสุขภาพ (5) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการระบบสุขภาพ ภาครัฐและปรับระบบการเงินการคลังด้านสุขภาพ (6) พัฒนาระบบการดูแลและสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับสังคมสูงวัย (7) ผลักดันให้สถาบันทางสังคมมีส่วนร่วมพัฒนาประเทศอย่างเข้มแข็ง

2.2 ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ประกอบด้วย (1) การเพิ่มโอกาสให้กับกลุ่มเปราะบาง ประชากรร้อยละ 40 ที่มีรายได้ต่ำสุดสามารถเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพของรัฐและมีอาชีพ (2) การกระจายการให้บริการภาครัฐทั้งด้านการศึกษา สาธารณสุข และสวัสดิการที่มีคุณภาพให้ครอบคลุมและทั่วถึง (3) เสริมสร้างศักยภาพชุมชน การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และการสร้างความเข้มแข็งการเงินฐานรากตามหลัก 13 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ มีสิทธิในการจัดการที่ดินและทรัพยากรภายในชุมชน

2.3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม ประกอบด้วย (1) เร่งส่งเสริมการลงทุนวิจัยและพัฒนาและผลักดันสู่การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์และเชิงสังคม (2) พัฒนาผู้ประกอบการให้เป็นผู้ประกอบการทางเทคโนโลยี (3) พัฒนาสภาวะแวดล้อมของการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรมด้านบุคลากรวิจัย

ซึ่งการวิจัยนี้ เป็นการตอบสนองยุทธศาสตร์การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ให้กับผู้สูงอายุ อีกทั้งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) สู่การปฏิบัติ ยุทธศาสตร์ที่ 1 เป็นหน่วยงานหลักในการบูรณาการการขับเคลื่อนนโยบาย มาตรการ กลไก นวัตกรรม งานด้านผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติ กลยุทธ์ที่ 3 สร้างความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อพัฒนางานด้านผู้สูงอายุ โดยพัฒนาความร่วมมือในการดูแลผู้สูงอายุระหว่างประเทศเพื่อพัฒนางานด้านผู้สูงอายุ ส่งเสริมการทำงานและการมีรายได้ของผู้สูงอายุในกลุ่มประเทศภาคีเครือข่าย และยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุและเตรียมความพร้อมคนทุกช่วงวัยและสังคมเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ

ร่วมกับภาคีเครือข่าย กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมการมีงานทำในผู้สูงอายุ และเข้าถึงหลักประกันทางรายได้ โดยส่งเสริมการมีงานทำในผู้สูงอายุและเข้าถึงหลักประกันรายได้ พัฒนาทักษะอาชีพก่อนวัยเกษียณ (Reskill) สร้างแบรนด์สินค้าที่ผลิตโดยผู้สูงอายุ

3. แนวคิดภาวะพลพลังของผู้สูงอายุ: พลพลัง (active ageing) ได้รับการบัญญัติโดยองค์การอนามัยโลกเมื่อปี ค.ศ. 1990 และมีการกำหนดกรอบนโยบายพลพลังขึ้นในปี ค.ศ. 2002 โดยกล่าวว่า พลพลัง เป็นกระบวนการที่เหมาะสม ที่นำไปสู่การมีสุขภาพดี (healthy) การมีส่วนร่วม (participation) และการมีหลักประกันที่มั่นคง (security) ในการที่จะเสริมสร้างคุณภาพชีวิตเมื่อสูงวัย (WHO, 2002) ส่วนนักวิชาการไทยระบุว่า ผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ (active ageing) คือ ผู้สูงอายุที่มีสุขภาพดี มีความคล่องแคล่วว่องไว สามารถเคลื่อนไหวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดูแลและพึ่งตนเองได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดี ทำประโยชน์ต่อผู้อื่นและสังคม และมีสัมพันธภาพที่ดีกับครอบครัว ชุมชน และสังคม รวมทั้งสมาชิกรุ่นอื่นในสังคม (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 2556, น. 12) งานวิจัยนี้ใช้แนวคิดภาวะพลพลังของผู้สูงอายุตามองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับสภาพของผู้สูงอายุ มุมมองผู้สูงอายุไทย โดยพลพลัง (active ageing) หมายถึง การกระทำตามกระบวนการที่นำไปสู่ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านสุขภาพ 2) ด้านการมีส่วนร่วมและทำประโยชน์ต่อสังคม 3) ด้านความมั่นคง 4) ด้านสภาพที่เอื้อต่อการมีพลพลัง ของผู้สูงอายุ

กุศล สุนทรธาดา และ กมลชนก ขำสุวรรณ (2553, น. 10); มาสรีน ศุกลปักษ์ และ กรัณฐรัตน์ บุญช่วยธนสิทธิ์ (2560, น. 60-63) และกรอบนโยบายพลพลังขึ้นในปี ค.ศ. 2002 (WHO, 2002)

4. พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม การจัดกระบวนการเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ที่องค์กรจัดให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้พัฒนาตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม เพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ ความชำนาญ เสริมสร้างทักษะ และแลกเปลี่ยนทัศนคติในเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม ผู้วิจัยอาศัยแนวคิดประกอบด้วยเป็นรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ ไทเลอร์ (Tyler, 1949); ทาบา (Taba, Hilda, 1962); วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525); สงัด อุทรานันท์ (2532); เรืองลักษณ์ โรจนพันธ์ (2539); สมคิด บางโม (2545); เกศริน มนูญผล (2549); พีรพงศ์ ทิพนาด และ คณะ (2552) ดังนี้

4.1 สสำรวจสภาพปัญหา ความต้องการและความจำเป็นต่าง ๆ ของสังคมรวมทั้งศึกษาพัฒนาการของผู้เรียน กระบวนการเรียนรู้ ธรรมชาติของความรู้ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดจุดมุ่งหมาย

4.2 กำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษา ซึ่งควรเป็นจุดมุ่งหมายที่สามารถนำไปปฏิบัติจริง และสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการเลือกและจัดเนื้อหา และประสบการณ์การเรียนรู้

4.3 จัดลำดับเนื้อหาวิชาความรู้ที่จะนำมาใช้ในการเรียน การสอน โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้เป็นสำคัญ

4.4 จัดลำดับเนื้อหาวิชาที่คัดเลือกมา โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมในการที่จะให้ผู้เรียนได้รับความรู้ใดก่อนหรือหลังการเรียน อาจลำดับตามความยากง่าย ความกว้างแคบ หรือการมีระดับความรู้พื้นฐานที่ต่างกัน

4.5 คัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ โดยคัดเลือกประสบการณ์ซึ่งจะนำมาเสริมเนื้อหาวิชา และกระบวนการเรียนรู้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ประสบการณ์นี้จะสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ด้วย

4.6 จัดลำดับขั้นประสบการณ์การเรียนรู้ตามลำดับก่อนหลัง เพื่อให้การจัดกระบวนการเรียนการสอนบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

4.7 ประเมินผล เป็นการประเมินผลประสิทธิภาพของหลักสูตรว่าเนื้อหาหรือประสบการณ์ได้ทำให้เกิดการเรียนรู้ตามที่ได้ตั้งจุดมุ่งหมายไว้หรือไม่

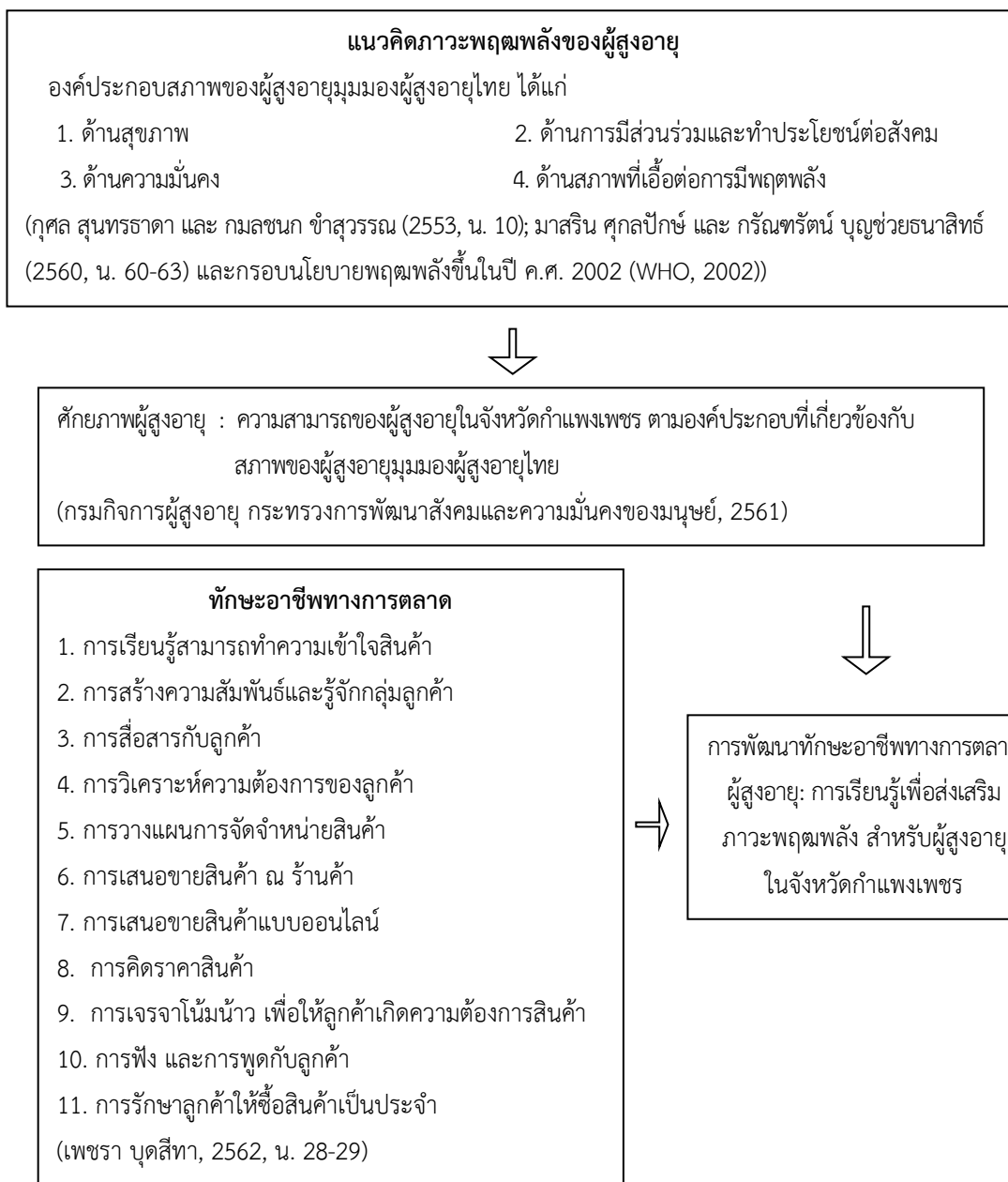
4.8 ตรวจสอบความคงที่และความเหมาะสมในแต่ละขั้นตอนโดยการตั้งคำถามเพื่อตรวจสอบเนื้อหาที่จัดขึ้นสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายหรือไม่ ประสบการณ์เรียนช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ตามจุดมุ่งหมายที่ควรจะเป็นหรือไม่

5. ทักษะอาชีพทางการตลาด คือ ความสามารถที่นักการตลาดในปัจจุบันต้องมีติดตัวเอาไว้ เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของตลาดเป้าหมายทางการตลาด (เพชรรา บุตสีทา, 2562, น. 28-29) คือ การเอาใจเขามาใส่ใจเรา การเรียนรู้ที่ไม่มีวันสิ้นสุด หัดทำ การวัดทุกสิ่ง ทำงานร่วมกับเครื่องมือต่าง ๆ ให้ได้

การวิจัยพัฒนาทักษะอาชีพทางการตลาดผู้สูงอายุ: การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมภาวะพลวัตสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชร ครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาศักยภาพและความต้องการของผู้สูงอายุเพื่อพัฒนาหลักสูตรระยะสั้นเพื่อพัฒนาอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ไปยังกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย และก่อให้เกิดรายได้แก่ผู้สูงอายุ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาศักยภาพ ความต้องการพัฒนาศักยภาพการประกอบอาชีพของผู้สูงอายุ : การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมภาวะพลพลัง สำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชร ดำเนินการวิจัยเชิงสำรวจ ด้วยแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพ ความต้องการพัฒนาศักยภาพการประกอบอาชีพของผู้สูงอายุ : การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมภาวะพลพลัง สำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชร แหล่งข้อมูล คือ ผู้สูงอายุ

ในจังหวัดกำแพงเพชร มีจำนวน 126,366 คน (สถิติผู้สูงอายุ ณ 31 ธันวาคม 2562) (สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, 2562) กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 400 คน ดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรระยะสั้นในการพัฒนาทักษะอาชีพการตลาดผู้สูงอายุ : การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมภาวะพหุพลัง สำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชร ดำเนินการวิจัยกับผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชร ผู้วิจัยดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 11 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรระยะสั้นทางการตลาด 3 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการดูแลผู้สูงอายุ 3 คน โดยจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ โดย 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในการพัฒนาทักษะอาชีพการตลาดผู้สูงอายุ 2) จัดทำร่างหลักสูตรระยะสั้นในการพัฒนาทักษะอาชีพการตลาดผู้สูงอายุ: การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมภาวะพหุพลัง สำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชร และ 3) จัดประชุมตรวจสอบโดยวิธีการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ตรวจสอบหลักสูตรระยะสั้นในการพัฒนาทักษะอาชีพการตลาดผู้สูงอายุ: การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมภาวะพหุพลัง สำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชร การวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์เนื้อหา รวมทั้งสถิติ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลการพัฒนาทักษะอาชีพการตลาดผู้สูงอายุ: การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมภาวะพหุพลัง สำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชร แหล่งข้อมูล คือ ผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชร ที่เข้าร่วมอบรมเรียนรู้อาชีพการตลาดผู้สูงอายุ จำนวน 20 คน ดำเนินการวิจัย โดยการอบรมเชิงปฏิบัติการใช้หลักสูตรระยะสั้นในการพัฒนาทักษะอาชีพการตลาดผู้สูงอายุ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์เนื้อหา รวมทั้งสถิติ การทดสอบที ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาศักยภาพการประกอบอาชีพของผู้สูงอายุ: เพื่อส่งเสริมภาวะพหุพลังสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชร ดังนี้

1.1 ผู้สูงอายุมีศักยภาพด้านสุขภาพ ร้อยละ 80 ขึ้นไป คือ มีความสามารถในการประเมินสุขภาพกายของตนเอง สามารถออกกำลังกายด้วยตนเองด้วยวิธีการที่ถูกต้อง สามารถทำกิจวัตรประจำวันได้ ประกอบด้วย รับประทานอาหาร สวมใส่เสื้อผ้า อาบน้ำ ล้างหน้า แปรงฟัน เข้าห้องสุขา สามารถมองเห็น ได้ยิน และมีความสามารถในการผ่อนคลายความเครียดด้วยตนเอง ร้อยละ 70-79 คือ มีความสามารถในการรักษาพยาบาลเบื้องต้นให้กับตนเอง ดูแลสุขภาพกาย สุขภาพจิตของตนเอง มีสุขภาพที่แข็งแรงสามารถทำงานเลี้ยงดูตนเองได้ ร้อยละ 60-69 คือ มีความสามารถในการเคลื่อนไหวร่างกาย เช่น ขึ้นบันได นั่งยอง ยกของ ความสามารถในการเลือกซื้อหาให้ถูกต้องและปลอดภัย

1.2 ผู้สูงอายุมีศักยภาพด้านการมีส่วนร่วมและทำประโยชน์ต่อสังคม ร้อยละ 80 ขึ้นไป คือ การมีส่วนร่วมในการรวมกลุ่มของสังคมผู้สูงอายุ การมีส่วนร่วมทางการเมือง ร้อยละ 70-79 คือ

การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกลุ่มๆ หรือชมรมๆ การมีส่วนร่วมในการทำงาน ร้อยละ 60-69 คือ การมีส่วนร่วมในการดูแลผู้สูงอายุในครอบครัว

1.3 ผู้สูงอายุมีศักยภาพด้านความมั่นคง ร้อยละ 80 ขึ้นไป คือ อาศัยอยู่บ้านหลังเดียว หรือบริเวณเดียวกันกับบุตรหลาน ร้อยละ 70-79 คือ มีความสามารถในการทำงานเลี้ยงดูตนเอง ลักษณะของบ้าน หรือที่อยู่อาศัยมีความเหมาะสม ปลอดภัย ร้อยละ 60-69 คือ มีรายได้เพียงพอกับค่าใช้จ่ายของตนเอง มีความปลอดภัยทางกายภาพ ร้อยละ 50-59 คือ ปัจจุบันมีงานทำที่ก่อให้เกิดรายได้

1.4 ผู้สูงอายุมีศักยภาพด้านสภาพที่เอื้อต่อการมีพฤติกรรม ร้อยละ 80 ขึ้นไป คือ ได้รับสวัสดิการและบริการที่รองรับผู้สูงอายุให้ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สามารถเข้าร่วมพิธีทางศาสนาให้ชีวิตมีความสุขได้ ร้อยละ 70-79 คือ สามารถเข้าใจการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามวัย สามารถสร้างคุณค่าให้แก่ตนเองได้ สามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้เพื่อให้ชีวิตมีพลังและมีความสุข ร้อยละ 60-69 คือ สามารถพักผ่อนและนอนหลับได้ตามปกติ ร้อยละ 50-59 คือ สามารถวิเคราะห์และจัดการกับความเครียดของตนเอง สามารถใช้สารสนเทศในการสื่อสารได้

2. ความต้องการพัฒนาศักยภาพการประกอบอาชีพของผู้สูงอายุ: เพื่อส่งเสริมภาวะพหุพลังสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชร ด้านการตลาด ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.56) เมื่อพิจารณารายประเด็น สามารถจัดอันดับได้ คือ

อันดับที่ 1 ความต้องการพัฒนาทักษะการสร้างความสัมพันธ์และรู้จักกลุ่มลูกค้า อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.79)

อันดับที่ 2 ความต้องการพัฒนาทักษะในการฟัง และการพูดกับลูกค้า อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.74)

อันดับที่ 3 ความต้องการพัฒนาทักษะในการรักษาลูกค้าให้ซื้อสินค้าเป็นประจำอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.72)

อันดับที่ 4 ความต้องการพัฒนาทักษะการวิเคราะห์ความต้องการของลูกค้า อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.68)

อันดับที่ 5 ความต้องการพัฒนาทักษะการเจรจาโน้มน้าว เพื่อให้ลูกค้าเกิดความต้องการสินค้า อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.66)

อันดับที่ 6 ความต้องการพัฒนาทักษะการวางแผนการจัดจำหน่ายสินค้า ทักษะในการเสนอขายสินค้าแบบออนไลน์ อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.58)

อันดับที่ 7 ความต้องการพัฒนาทักษะในการคิดราคาสินค้า อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย=4.48)

อันดับที่ 8 ความต้องการพัฒนาทักษะการสื่อสารกับลูกค้า อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.37)

อันดับที่ 9 ความต้องการพัฒนาทักษะในการเสนอขายสินค้า ณ ร้านค้า อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.32)

อันดับที่ 10 ความต้องการพัฒนาทักษะการเรียนรู้สามารถทำความเข้าใจสินค้า อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.26)

3. ผลการพัฒนาหลักสูตรระยะสั้นในการพัฒนาทักษะอาชีพการตลาดผู้สูงอายุ: การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมภาวะพหุพลัง สำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชร ดังนี้

3.1 หลักสูตรการฝึกอบรมทักษะอาชีพการตลาดผู้สูงอายุ ประกอบด้วย 5 รายวิชา ดังนี้

วิชาที่ 1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาด

วิชาที่ 2 การวิเคราะห์ความต้องการของลูกค้า การสร้างความสัมพันธ์และรู้จักกลุ่มลูกค้า การฟัง และการพูดกับลูกค้า การรักษาลูกค้าให้ซื้อสินค้าเป็นประจำ การเจรจาโน้มน้าว เพื่อให้ลูกค้าเกิดความต้องการสินค้า

วิชาที่ 3 การบริหารงานด้านการตลาด

วิชาที่ 4 การเสนอขายสินค้าแบบออนไลน์

วิชาที่ 5 การเสนอขายสินค้า ณ ร้านค้า

3.2 ผลการประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อหลักสูตรการฝึกอบรมทักษะ อาชีพการตลาดผู้สูงอายุ พบว่า มีความสอดคล้องทุกองค์ประกอบของหลักสูตรการฝึกอบรม ประกอบด้วย 1) ชื่อหลักสูตร 2) หลักการและเหตุผลของหลักสูตร 3) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 4) จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมของหลักสูตร 5) เนื้อหาวิชา 6) กิจกรรมการอบรม 7) สื่อที่ใช้ในการฝึกอบรม และ 8) การวัดและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 100

4. ผลประเมินผลการพัฒนาทักษะอาชีพทางการตลาดผู้สูงอายุ: การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมภาวะพหุพลัง สำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชร

4.1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนที่เรียนด้วยหลักสูตรการฝึกอบรมทักษะอาชีพการตลาดผู้สูงอายุ กับผู้สูงอายุ แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนที่เรียนด้วยหลักสูตรการฝึกอบรมทักษะอาชีพการตลาดผู้สูงอายุ กับผู้สูงอายุ

การทดสอบ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ก่อนการเรียน	20	10.80	2.04	10.78**	.000
หลังการเรียน	20	16.50	0.88		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 1 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนที่เรียนด้วยหลักสูตรการฝึกอบรมทักษะอาชีพการตลาดผู้สูงอายุ กับผู้สูงอายุ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.2 ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า คู่มือ เอกสารประกอบการอบรม มีคุณภาพ การพิมพ์ชัดเจน อ่านง่ายมากที่สุด เนื้อหาความเรียงลำดับดีมาก ภาษาที่ใช้เหมาะสมมาก และตารางสอน ชัดเจนเข้าใจง่าย สถานการณ์ที่เป็นปัญหา อ่านเข้าใจชัดเจนมาก สามารถกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ได้มาก และสถานการณ์นำไปสู่วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ได้มาก

ผลการประเมินด้านกระบวนการ พบว่า วิทยากรได้แสดงพฤติกรรมในฐานะเป็นผู้อำนวยความสะดวกในด้านกระตุ้นให้เกิดความอยากรู้อยู่ในระดับมาก กระตุ้นให้เกิดความคิดเพื่อแก้ปัญหา ระดับมากที่สุด เชื่อมโยงแนวคิดของผู้สูงอายุระดับมาก ชี้แนะไปสู่แนวทางแก้ปัญหาามากที่สุด เป็นที่ปรึกษาที่ดีในระดับมากที่สุด ให้ความกระจ่างในเนื้อหาในระดับมาก วิทยากรมีการเตรียมตัวที่ดีในระดับมากที่สุด มีความอดทนต่อความไม่รู้ของนักศึกษาระดับมากที่สุด มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้สูงอายุในระดับมากที่สุด มีการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้สูงอายุในระดับมากที่สุด ให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไขมากที่สุด และตรงต่อเวลามากที่สุด

ผลการประเมินด้านผลผลิต พบว่า ผู้สูงอายุที่เข้ารับการอบรมประเมินว่า มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับวิทยากรมากขึ้นในระดับมากที่สุด มีความพึงพอใจในการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกลุ่ม เรียนรู้กระบวนการทำงานกลุ่ม สามารถแก้ปัญหาด้วยตนเอง มีความรับผิดชอบต่อการทำร่วมกัน ยอมรับความคิดเห็นของเพื่อนมากขึ้น รู้จักการเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับวิทยากรมากขึ้น มีความกล้าในการแสดงออกและนำเสนองานด้วยเหตุผลมากขึ้น มีทักษะในการแก้ปัญหาเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยการพัฒนาทักษะอาชีพทางการตลาดผู้สูงอายุ: การเรียนรู้เพื่อส่งเสริม ภาวะพลพลัง สำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชร ที่นำเสนอข้างต้น ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ผู้สูงอายุจังหวัดกำแพงเพชร ผู้สูงอายุมีศักยภาพด้านสุขภาพทุกรายการมากกว่าร้อยละ 60 โดยมีความสามารถในการเคลื่อนไหวร่างกาย มีความสามารถในการรักษาพยาบาลเบื้องต้นให้กับตนเอง ดูแลสุขภาพกาย สุขภาพจิตของตนเอง มีสุขภาพที่แข็งแรงสามารถทำงานเลี้ยงดูตนเองได้ มีความสามารถในการประเมินสุขภาพกายของตนเอง สามารถออกกำลังกายด้วยวิธีการที่ถูกต้อง สามารถทำกิจวัตรประจำวัน มีศักยภาพด้านการมีส่วนร่วมและทำประโยชน์ต่อสังคมในการทำกิจกรรมกลุ่มฯ หรือชมรมฯ การมีส่วนร่วมในการทำงาน มีศักยภาพด้านความมั่นคง อาศัยอยู่บ้านหลังเดียว หรือบริเวณเดียวกันกับบุตรหลาน มีความสามารถในการทำงานเลี้ยงดูตนเอง ลักษณะของบ้าน หรือที่อยู่อาศัยมีความเหมาะสม ปลอดภัย มีรายได้เพียงพอกับค่าใช้จ่ายของตนเอง มีความปลอดภัยทางกายภาพ ด้านสภาพที่เอื้อต่อการมีพลพลัง ได้รับสวัสดิการและบริการที่รองรับผู้สูงอายุให้ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สามารถเข้าร่วมพิธีทางศาสนาให้ชีวิตมีความสุขได้ เข้าใจการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามวัย สามารถสร้างคุณค่าให้แก่ตนเองได้ สามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้เพื่อให้ชีวิตมีพลังและมีความสุข พักผ่อนและนอนหลับได้ตามปกติ สามารถวิเคราะห์และจัดการกับความเครียดของตนเอง สามารถใช้สารสนเทศ

ในการสื่อสารได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาสรีน ศุกลปักษ์, กรัณฐรัตน์ บุญช่วยธนาสิทธิ์ (2560) ทำวิจัยเรื่อง องค์ประกอบด้านสุขภาพตามแนวคิดสภาวะพหุพลังของผู้สูงอายุ: การทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ องค์ประกอบด้านสุขภาพเป็นหนึ่งในสามองค์ประกอบหลักตามแนวคิดสภาวะพหุพลังขององค์การอนามัยโลกที่ทำให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพจะสามารถพึ่งตนเองได้ รวมไปถึงช่วยลดภาระการพึ่งพิงของครอบครัวและสังคม มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาและวิเคราะห์องค์ประกอบด้านสุขภาพตามแนวคิดสภาวะพหุพลังของผู้สูงอายุโดยการสืบค้นบทความวิชาการและบทความวิจัยจากฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ มีการทบทวนโดยผู้ทรงคุณวุฒิ สามารถเข้าถึงรายงานฉบับเต็ม และเผยแพร่ 15 ปี ย้อนหลัง ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2002-2016 ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ผลการทบทวนวรรณกรรม พบว่า องค์ประกอบด้านสุขภาพของแนวคิดสภาวะพหุพลังของผู้สูงอายุ ได้แก่ 1) การประเมินสุขภาพของตนเอง 2) สุขภาวะทางจิต 3) ความพิการ 4) ความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมประจำวันพื้นฐาน 5) ข้อจำกัดของร่างกาย 6) พฤติกรรมการออกกำลังกาย 7) ความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมประจำวันที่ซับซ้อน 8) การมองเห็นและ 9) การได้ยิน อีกทั้ง ผู้สูงอายุที่ผู้วิจัยทำวิจัยอยู่เป็นผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ ณ จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีสภาพแวดล้อมที่สงบ เป็นสังคมเกษตร ครอบครัวยังคงเป็นครอบครัวขยายที่อาศัยอยู่ร่วมกันของผู้สูงอายุกับบุตรหลาน ดังนั้นจึงส่งผลให้ผู้สูงอายุจังหวัดกำแพงเพชร มีภาวะพหุพลังทั้ง 4 ด้าน คือ 1) ด้านสุขภาพ 2) ด้านการมีส่วนร่วมและทำประโยชน์ต่อสังคม 3) ด้านความมั่นคง 4) ด้านสภาพที่เอื้อต่อการมีพหุพลังอยู่ในระดับดี

2. ผลการพัฒนาหลักสูตรระยะสั้นในการพัฒนาทักษะอาชีพการตลาดสำหรับผู้สูงอายุ: การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมภาวะพหุพลัง สำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชร ประกอบด้วย 5 รายวิชา คือ วิชาที่ 1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาด วิชาที่ 2 การวิเคราะห์ความต้องการของลูกค้า การสร้างความสัมพันธ์และรู้จักกลุ่มลูกค้า การฟังและการพูดกับลูกค้า การรักษาลูกค้าให้ซื้อสินค้าเป็นประจำ การเจรจาโน้มน้าว เพื่อให้ลูกค้าเกิดความต้องการสินค้า วิชาที่ 3 การบริหารงานด้านการตลาด ในการทำธุรกิจ วิชาที่ 4 การเสนอขายสินค้าแบบออนไลน์ และวิชาที่ 5 การเสนอขายสินค้า ณ ร้านค้า ซึ่งอาชีพทางการตลาดที่พัฒนาขึ้น ผู้สูงอายุสามารถนำไปใช้ประกอบกับการประกอบอาชีพเดิมของตนเอง จะช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถประกอบอาชีพที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทำให้ผู้สูงอายุเกิดความมั่นคงด้านรายได้และความเป็นอยู่ อีกทั้งเป็นการทำกิจกรรมเสริมรายได้ให้กับผู้สูงอายุ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุจา รอดเข็ม (2562, น. 7) ทำวิจัยเรื่องสังคมสูงวัย: กิจกรรมทางสังคมของผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุควรมีศักยภาพในการดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมของผู้สูงอายุถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญยิ่ง ซึ่งกิจกรรมนั้น ประกอบด้วย (1) การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มต่าง ๆ (2) การทำงานในลักษณะจิตอาสา (3) กิจกรรมเสริมรายได้ (4) กิจกรรมนันทนาการ (5) กิจกรรมศาสนา (6) กิจกรรมด้านการศึกษา และ (7) กิจกรรมการเป็นผู้ถ่ายทอดภูมิปัญญา กิจกรรมดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมผู้สูงอายุทั้งด้านสุขภาพ สังคม และเศรษฐกิจ ที่จะทำให้ผู้สูงอายุมีชีวิตความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดี โดยครอบครัว ชุมชน สังคมและหน่วยงานภาครัฐ เอกชน

ต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สูงอายุเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมในระดับบุคคลและกลุ่ม กิจกรรมผู้สูงอายุเป็นปัจจัยที่สำคัญในการรองรับสังคมสูงวัยของประเทศไทย

3. ผลประเมินผลการพัฒนาทักษะอาชีพทางการตลาดผู้สูงอายุ: การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมภาวะพหุพลังสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ผู้สูงอายุ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการเข้ารับการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการเข้ารับการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิตมีความเหมาะสมและความพึงพอใจอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยในกระบวนการอบรมของหลักสูตรพัฒนาทักษะอาชีพทางการตลาดผู้สูงอายุ ทำให้ผู้สูงอายุได้มองเห็นโอกาสในการทำงาน รวมทั้งเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการประกอบอาชีพทางการตลาด ได้รับความรู้ความเข้าใจในกระบวนการนำเสนอผลิตภัณฑ์ให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าเป้าหมายได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทนงศักดิ์ ยิ่งรัตนสุข, ภาณุวัฒน์ เชิดเกียรติกุล และ ปณิดา วรรณพิรุณ (2557) ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้และอาชีพของผู้สูงอายุ: การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมภาวะพหุพลัง พบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะพหุพลังของผู้สูงอายุมีภาวะพหุพลังหลังเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อีกทั้งเป็นไปตามยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ 20 ปี ประจำปี พ.ศ. 2561-2580 (กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2561) ข้อเสนอของสภาปฏิรูปประเทศว่าเพื่อรองรับผู้สูงวัยด้านเศรษฐกิจ เพื่อสร้างหลักประกันรายได้สำหรับผู้สูงอายุ และประชากรรุ่นใหม่ มีข้อเสนอเพื่อการปฏิรูป คือ มาตรการขยายอายุการทำงาน และสร้างโอกาสในการทำงานของผู้สูงอายุ ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุและเตรียมความพร้อมคนทุกช่วงวัยและสังคมเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุร่วมกับภาคีเครือข่าย มีเป้าประสงค์ พัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุและเตรียมความพร้อมคนทุกวัย โดยมีกลยุทธ์กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมการมีงานทำในผู้สูงอายุ และเข้าถึงหลักประกันทางรายได้ ส่งเสริมการมีงานทำในผู้สูงอายุและเข้าถึงหลักประกันรายได้ พัฒนาทักษะอาชีพก่อนวัยเกษียณ และสร้างแบรนด์สินค้าที่ผลิตโดยผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นการพัฒนาอาชีพด้านการตลาดแก่ผู้สูงอายุเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการอภิปรายผลของการวิจัย มีข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปสู่การปฏิบัติ

สามารถนำหลักสูตรพัฒนาทักษะอาชีพทางการตลาดผู้สูงอายุ: การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมภาวะพหุพลัง สำหรับผู้สูงอายุในพื้นที่อื่น ๆ ที่สนใจพัฒนาอาชีพทางการตลาด เพื่อก่อให้เกิดรายได้แก่ผู้สูงอายุ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1) ควรมีการวิจัยและพัฒนาสื่อการฝึกอบรมที่เหมาะสมกับการใช้หลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อสนับสนุนการศึกษาค้นคว้า และการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้สูงอายุ

2) ควรมีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้สูงอายุ

3) ควรมีการติดตามผลการนำหลักสูตรฝึกอบรมทักษะอาชีพทางการตลาดนี้ไปใช้ในระยะเวลาหลังจากที่ได้ทดลองใช้ไปสักระยะเวลาหนึ่ง

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2561).

รายงานผลการดำเนินงานรองรับสิทธิผู้สูงอายุตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546

ประจำปีงบประมาณ 2561. กรุงเทพฯ: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ. (2547).

พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546. กรุงเทพฯ: เจ เอส การพิมพ์.

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2562). รายงานสถิติรายปีประเทศไทย

ไทยปี 2562. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.

กุศล สุนทรธาดา และ กมลชนก ขำสุวรรณ. (2553). ระดับการมีพหุพลังของผู้สูงอายุไทยรวมทั้ง

ศึกษาปัจจัยที่กำหนดคุณลักษณะของผู้สูงอายุที่มีพหุพลัง. ใน การประชุมวิชาการ

ประชากรศาสตร์แห่งชาติ 2553 (26-38). กรุงเทพฯ: สมาคมนักประชากรไทย.

เกศริน มนูญผล. (2544). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อเสริมสมรรถภาพด้านการจัดทำหนังสือ

เสริมประสบการณ์ที่สอดคล้องกับท้องถิ่น. (ปริญญาณิพนธ์ดุขฎิบัณฑิต). มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

จารย์ ปิ่นทอง, ธนภรณ์ จิตตินันท์ และ ปภัสสร แสงสุขสันต์. (2561). สังคมสูงวัยกับความท้าทาย

ของตลาดแรงงานไทย. สืบค้นจาก [https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/](https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/EconomicConditions/AAA/AgePeriodCohort.pdf)

EconomicConditions/AAA/AgePeriodCohort.pdf

ทองคำดี ยิ่งรัตนสุข, ภาณุวัฒน์ เชิดเกียรติกุล และ ปณิศา วรณพิรุณ. (2557). การพัฒนารูปแบบ

การเรียนรู้และอาชีพของผู้สูงอายุ: การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมภาวะพหุพลัง.

ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

พิรพงศ์ ทิพนาค, สมภพ สุวรรณรัฐ, วรทยา ธรรมกิตติภาพ, และ อนุชัย รามวงษ์กุล. (2552).

เทคนิคการติดตามและประเมินผล. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เพชร บุดสีทา. (2562). การจัดการการตลาด. กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

มาสริน ศุกลปักษ์ และ กรัณฐรัตน์ บุญช่วยธนาสิทธิ์. (2560). องค์ประกอบด้านสุขภาพตามแนวคิด

สภาวะพหุพลังของผู้สูงอายุ : การทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ. วารสารวิจัยทาง

วิทยาศาสตร์สุขภาพ, 11(ฉบับพิเศษ), 53-63.

มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. (2556). รายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2555.

สนับสนุนโดยกองทุนผู้สูงอายุคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: ทีคิว พี.

- เรีงลักษณ์ โรจนพันธ์. (2539). *เทคนิคการฝึกอบรม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2525). *พัฒนาหลักสูตรและการสอน-มิติใหม่* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วิไลพร วงศ์คินี. (2555). *ปัจจัยทำนายพฤติกรรมของประชากรเขตเมือง จังหวัดเชียงใหม่*.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- สัจด์ อุทรานันท์. (2532). *พื้นฐานและหลักการพัฒนหลักสูตร*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: มิตรสหาย.
- สมคิด บางโม. (2545). *องค์การและการจัดการ* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒน์.
- สมภพ สุวรรณรัฐ (2560). *รูปแบบการส่งเสริมอาชีพเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตภาคกลาง*.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Taba, Hilda. (1962). *Curriculum Development: Theory and Practice*. New York:
New York: Harcourt, Brace & World.
- Tyler, Ralph W. (1949). *Basic Principles of Curriculum and Instruction*. Chicago:
The University of Chicago Press.
- World Health Organization. (2002). *Active ageing: a policy framework*. Retrieved from
[https://extranet.who.int/agefriendlyworld/wp-content/uploads/2014/06/
WHO-ActiveAgeing-Framework.pdf](https://extranet.who.int/agefriendlyworld/wp-content/uploads/2014/06/WHO-ActiveAgeing-Framework.pdf)